

РЕШЕНИЕ

№ 51

гр. Троян, 22.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ТРОЯН, I-ВИ СЪСТАВ - ГРАЖДАНСКИ, в
публично заседание на двадесет и втори февруари през две хиляди двадесет и
трета година в следния състав:

Председател: Антоанета М. Симеонова

при участието на секретаря Ценка Т. Банчева
като разгледа докладваното от Антоанета М. Симеонова Гражданско дело №
20224340100794 по описа за 2022 година

Производство с правно основание чл.124 от ГПК във вр. чл.26, ал.1 от ЗЗД

Съдът е сезиран с иск с правно основание чл.124 от ГПК във вр. чл.26, ал.1 от ЗЗД, предявен от С. М. А. от ****, обл.Ловеч, чрез адв.К. Н. от АК-Ловеч, против ** ЕАД, ***, със седалище и адрес на управление: **, представлявано от **** и **, в качеството им на изпълнителни директори.

В молбата се излага, че ищецът е сключил с ответника договор за потребителски кредит № *** от 23.01.2020г., като получил кредит в размер на 5 300.00 лв. Била уговорена лихва, застраховки и общата сума, която ищецът следвало да върне на 24 броя месечни вноски, била общо 7 244.52 лв. Била уговорена и еднократна такса за оценка на риска при сключване на договора в размер на 776.20 лв. и общо дължимата сума била формирана в размер на 9 586.99 лв.

В молбата се излага, че сключеният договор за потребителски кредит № *** от 23.01.2020г. е недействителен поради нищожност на негови клаузи на осн. чл.26, ал.1, пр.1 ЗЗД, чл.11, ал.1, т.10 и чл.19, ал.4 от ЗПК вр. чл.22 ЗПК, поради което е направено искане съдът да постанови решение, с което да приеме, че договор за потребителски кредит № *** от 23.01.2020г. е недействителен поради противоречие на клаузите му със закона и добрите нрави - на осн. чл.26, ал.1 ЗЗД, вр. чл.19, ал.4 от ЗПК вр. чл.21, ал.1 и чл.33 ЗПК, и чл.143, ал.1 и чл.146 от ЗЗП.

Ищецът претендира присъждане на направените в производството разноски.

Ответното дружество ** ЕАД, ***, е представило отговор по реда на чл.131 ГПК, чрез своя пълномощник – юрисконсулт **, в който е взето становище за допустимост, но неоснователност на предявания иск. Направено е искане да бъде отхвърлена предявената претенция, като съдът присъди на ответника направените в производството разноски.

В съдебно заседание ищецът С. М. А., р.пр., не се явява, представлява се от своя пълномощник адв.К. Н. от ЛАК, който поддържа иска и в представена по делото писмена защита развива подробни доводи и правни аргументи в подкрепа на искането да бъде уважена изцяло заявената претенция.

Ответното дружество ***** ЕАД, ***, редовно призовани, не се явява представител и същото не се представлява от процесуален представител.

Съдът, след като обсъди доводите на страните и събраните по делото доказателства по реда на чл.235, ал.2 ГПК във връзка с чл. 12 ГПК, намира за установено следното:

По делото е представен договор за потребителски кредит № ***, сключен между страните на 23.01.2020г., от който се установява, че размера на кредита е **5 300.00** лв.; общ размер на застрахователна премия - **1 168.32** лв., от които 928.55 лв. „***** и 239.77 лв. „***** Уговорена е еднократна такса за оценка на риска в размер на **776.20** лв. Лихвеният процент, с който се олихвява предоставения кредит, изразен като годишен лихвен процент, е 28.49 %, а ГПР е 49.34. Посочено е в договора, че общата сума, дължима от потребителя, е **9 586.99** лв.

Видно от погасителния план към договора, задължението на С. М. А. е уговорено да бъде заплатено на 24 равни месени вноски, всяка в размер 399.46 лв., общо 9 586 лв.

Съдът с определение № 28/19.01.2023г. задължи ответното дружество да представи справка за сумите, заплатени от ищеца по процесния договор, както и да уточни какви суми са включени в размера на главницата (вкл. ли са застраховките и еднократната такса за оценка на риска) и как е формиран ГПР по конкретния договор за кредит.

Ответникът е представил молба вх. № 914/21.02.2023г., в която е посочено, че ищецът С. М. А. е заплатил по договор за потребителски кредит № ***, сключен между страните на 23.01.2020г., сума в общ размер **8 488.48** лв. В справката е отразено, че с посочената сума са погасени 7 244.52 лв. за главница, 1 217.46 лв. за договорна лихва и 20.34 лв. – наказателна лихва, както и 6.16 лв. съдебни разноски.

При така установеното от фактическа страна, съдът от правна страна, намира следното:

Съдът счита, че по делото се доказаха твърденията, изложени в исковата молба, че страните са установили помежду си облигационни отношения, произтичащи от сключения между тях договор за потребителски кредит *** от 23.01.2020г .

Видно е от договора, че сумата, предмет на договора, е 5 300.00 лв., а ответникът е посочил като погасена главница сумата от 7 244.52 лв. от общата сума на направените

погасителни вноски 8 488.48 лв.

Ответникът не е посочил с направените вноски да са погасявани суми по сключените застраховки, а от молба на „***** КЧТ е видно, че са приведени суми по договора в общ размер 1 168.32 лв., представляваща общия размер на уговорената с процесния договор застрахователна премия.

Ответното дружество не е изпълнило указанията на съда и в подадената молба не е уточнено какви суми са включени в размера на главницата (вкл. ли са застраховките и еднократната такса за оценка на риска) и как е формиран ГПР по конкретния договор за кредит. С оглед изложеното по-горе съдът приема, че ответникът е включил в размера на главницата (5300 лв.) и размера на застрахователната премия 1 168.32 и еднократната такса за оценка на риска 776.20 лв.- общо 7 244.52 лв. Това е сумата, която е посочена в справката на ответника, че е погасена от направените от ищеца вноски.

С процесния договор за потребителски кредит е включена такса за оценка на риска размер на 776.20 лв. Предвид, че договорът за кредит е сключен при действието на Закона за потребителския кредит, нормите му следва да бъдат съобразени от съда.

Съгласно чл.21, ал.1 от Закона за потребителския кредит, всяка клауза в договор за потребителски кредит, имаща за цел или резултат заобикаляне изискванията на този закон, е нищожна.

Разпоредбите на чл.10а, ал.1 и ал.2 от ЗПК предвиждат, че кредиторът може да събира от потребителя такси и комисиони за допълнителни услуги, свързани с договора за потребителски кредит, но не може да изисква заплащане на такси и комисионни за действия, свързани с усвояване и управление на кредита.

В случая с процесния договор са уговорени клаузи, предвиждащи суми, представляващи такси и комисионни за дейности, свързани с усвояването и управлението на кредита, което е изрично забранено с разпоредбата на чл.10а, ал.2 от ЗПК, затова тези уговорки са нищожни поради противоречие със закона.

Посочената такса за оценка на риска представляват действие по усвояването и управление на кредита, за което кредиторът не разполага с възможността да събира отделна такса извън сумата по общите разходи по кредита.

По отношение застрахователната премия, която също е включена в размера на главницата по кредита, видно от представения договор е, че застраховката е сключена на 23.01.2020г. между „***** КЧТ и С. М. А.. В случая "***** АД е застрахователен посредник и ползващо се лице, но дружеството-ответник не договаря за себе си, а от името и за сметка на застрахователя - чл. 313 от КЗ. По договора за застраховка правата и задълженията на застрахователя, вкл. да получи застрахователната премия, възникват направо в патримониума на „Кардиф Животозастраховане Клон България“ КЧТ. "Т***** АД, като трето правоимащо лице по договора за застраховка, има право само да получи застрахователното обезщетение при настъпил риск.

Видно е , че цялата застрахователна сума е платена от ищеца и е приведена на „*****

КЧТ.

Съдът счита, че клаузата за заплащане на застраховки е неравноправна по смисъла на чл. 143 ЗЗП, тъй като е уговорена във вреда на потребителя, не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравноправие между правата и задълженията на търговеца или доставчика и потребителя, предвид и размера на вноските по кредита и тази по сключения договор за застраховка. Освен това, предвид свързаността с договора за кредит и договорката да се разсрочи и изплаща заедно с погасителната вноска по заема, се заобикаля разпоредбата на чл.19, ал. 4 от ЗПК, налагаща ограничение в размера на ГПР. Нарушена е и императивната норма на чл.33, ал.1 от ЗПК регламентираща, че при забава на потребителя кредиторът има право само на лихва върху неплатената в срок сума за времето на забавата. Недопустимо е под формата на „застраховки“ кредиторът да начислява други, дължими от потребителя суми, различни от лихвата. Съгласно чл. 21, ал. 1 от ЗПК всяка клауза в договор за потребителски кредит, имаща за цел или резултат заобикаляне изискванията на този закон, е нищожна, поради което и клаузите за застраховки следва да се приемат за такива.

Предвид нищожността на клаузата на чл.7.1 от процесния договор, с която са уговорени заплащане на застрахователна премия и еднократна такса за оценка на риска, същите се явяват недължимо платени, но ищецът не е направил искане за тяхното връщане.

По отношение на договорната и мораторната лихва е видно, че същите са формирани върху размер на главница, който включва не само отпуснатата сума по кредита, но и две застраховки и таксата за оценка на риска.

При разрешаване на спорния между страните въпрос недействителен ли е договор за потребителски кредит *** от 23.01.2020г., към който иманентно е свързан и договора за застраховка, следва да намерят приложение правилата за действителността на договора за кредит, залегнали в действащия ЗПК, в глава трета, в който са уредени изискванията за форма и съдържание на договора и във вр. с чл. 22 от цитирания ЗПК, който определя кои нарушения на формата и съдържанието на договора водят до извод за недействителност на същия.

За да бъде валидно сключен договорът за потребителски кредит, е необходимо той да отговоря кумулативно на всички предвидени в разпоредбите на чл. 10, ал.1 от ЗПК, чл. 11, ал.1, т. 7-12 и т. 20 и ал. 2 от ЗПК и чл. 12, ал. 1, т.7-9 от ЗПК изисквания. Неспазването на което и да е от изискванията, залегнали в посочените разпоредби, според цитираната императивна норма на чл. 22 от ЗПК, води до извод за недействителност на договора за потребителски кредит.

В случая ищецът твърди, че договорът за потребителски кредит е нищожен на основание чл.26, ал.1 във вр. чл.11, ал.1, т.10 и чл.19, ал.4 от ЗПК, вр. чл.22 ЗПК.

Чл.22 от ЗПК се отнася до недействителност на договора при неспазване на посочените в разпоредбата на чл.11 от същия закон изисквания. Това води до недействителност на целия договор за кредит. А съгласно чл.23 от ЗПК, когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен, потребителят връща само чистата

стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита.

Разпоредбата на чл.11, ал.1, т.10 от ЗПК урежда, че договорът за потребителски кредит трябва да съдържа *годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение № 1 начин;*

В чл.10 от процесния договор за потребителски кредит е посочен процент на ГПР 49.34%, т. е. формално е изпълнено изискването на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, като този размер не надвишава максималния по чл. 19, ал. 4 ЗПК. Този ГПР обаче не отразява действителния такъв, тъй като не включва част от разходите за кредита, а именно – такса за оценка на риска, която се включва в общите разходи по кредита по смисъла на § 1, т. 1 от ДР на ЗПК. По този начин ответникът заобиколя нормата на чл. 19, ал. 4 ЗПК.

Съгласно чл. 22 ЗПК, вр. чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, договорът за потребителски кредит е недействителен, ако в същия не е посочен годишен процент на разходите и общата сума, дължима от потребителя. Съгласно чл. 19, ал. 1 ЗПК *годишният процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т. ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. Съобразно § 1, т. 1 от ДР на ЗПК, "Общ разход по кредита за потребителя" са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по - специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия. Общият разход по кредита за потребителя не включва нотариалните такси".* Предвид изложеното, то е необходимо в ГПР да бъдат описани всички разходи, които трябва да заплати длъжникът, а не същият да бъде поставен в положение да тълкува клаузите на договора и да преценява кои суми точно ще дължи. В конкретния случай е посочено, че ГПР е 49.34 %, но от съдържанието на договора потребителят не може да се направи извод за това кои точно разходи се заплащат и по какъв начин е формиран ГПР. Нещо повече, предвид предпоставките, при които възниква задължението на потребителя да заплати еднократна такса за оценка на риска, то същото е с характер на сигурен разход и следва да бъде включено изначално при формирането на ГПР. В случая, от една страна, в тежест на потребителя се възлага заплащането на допълнително възнаграждение за ползвания финансов ресурс, а от друга страна, ако това обстоятелство му бе известно (чрез изначалното му включване в разходите по кредита), то той би могъл да направи информиран избор дали да сключи договора.

Всичко това поставя потребителя в подчертано неравностойно положение спрямо

кредитора, тъй като на практика той няма информация колко точно (като сума в лева) е оскъпяването му по кредита. Бланкетното посочване единствено на крайния размер на ГПР, на практика обуславя невъзможност да се проверят индивидуалните компоненти, от които се формира и дали те са в съответствие с разпоредбата на [чл. 19, ал. 1 ЗПК](#). Целта на цитираната разпоредба е на потребителя да се предостави пълна, точна и максимално ясна информация за разходите, които следва да направи във връзка с кредита, за да може да направи информиран и икономически обоснован избор дали да го сключи. От посоченото следва, че за да е спазена и разпоредбата на [чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК](#), то е необходимо в договора да е посочено не само цифрово какъв годишен процент от общия размер на предоставения кредит представлява ГПР, но и изрично, и изчерпателно да бъдат посочени всички разходи, които длъжникът ще направи и които са отчетени при формиране на ГПР. Целта на уредбата на ГПР е чрез императивни норми да се уеднакви по еднозначен начин изчисляването и посочването на ГПР на кредита и това да служи за съпоставка на кредитните продукти и да ориентира икономическия избор на потребителя.

Съдът счита, че с оглед приетото за установено по делото и доколкото се констатира, че в процесния договор за кредит е налице несъответствие между действителния и отразения в договора ГПР и включените в него компоненти, то следва да се приеме, че договор за потребителски кредит *** от 23.01.2020г. е недействителен на основание [чл. 22 ЗПК](#), вр. 11, [ал. 1, т. 10 ЗПК](#) доколкото не са спазени изискванията на [чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК](#).

Посочването в договора на по-нисък от действителния ГПР представлява невярна информация и следва да се квалифицира като нелоялна, и по-конкретно- заблуждаваща търговска практика по см. на чл.68г, ал.4 от ЗЗП във вр. чл.68д, ал.1 от ЗЗП. Тя подвежда потребителя относно спазване на забраната по чл.19, ал.4 от ЗПК и не му позволява да прецени реалните икономически последици от сключване на договора за кредит.

Предвид изложеното съдът намира, че следва да уважи предявения иск срещу*****, като приеме за установено, че договор за потребителски кредит № *** от 23.01.2020г. е недействителен на основание [чл. 22 ЗПК](#), вр. 11, [ал. 1, т. 10 ЗПК](#). С оглед на което и на основание чл.23 от ЗПК съдът следва да приеме за установено между страните, че ищецът не дължи на ответното дружество лихва или други разходи по кредита, тъй като в този случай потребителят връща само чистата стойност на кредита. От доказателствата по делото бе установено, че по процесния договор ищецът е заплатил сума 8488.48 лв., многократно надвишаваща размера на отпуснатия кредит от 5300.00лв.

По разноските:

С оглед изхода на делото в тежест на ответното дружество следва да се присъдят направените от ищеца разноски съгласно списък по чл.80 от ГПК в размер на 577.78 лв.

РЕШИ:

Мотивиран от горното и на основание чл.235 от ГПК, съдът

Р Е Ш И :

ПРОГЛАСЯВА ЗА НЕДЕЙСТВИТЕЛЕН на основание чл. 22 във вр. чл.11, ал.1, т.10 от ЗПК договор за потребителски кредит № *** от 23.01.2020г., сключен между С. М. А., *****, с адрес: ****, *** и ** ЕАД, ***, със седалище и адрес на управление: **, представлявано от **** и **, в качеството им на изпълнителни директори, като **ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО** по отношение на С. М. А., че не дължи на ** ЕАД, ***⁹ лихва или други разходи по договора за кредит № *** от 23.01.2020г., съгласно чл.23 от ЗПК.

ОСЪЖДА на основание чл.78, ал.1 от ГПК ** ЕАД, ***, със седалище и адрес на управление: **, представлявано от **** и **, в качеството им на изпълнителни директори, да заплати на С. М. А., *****, с адрес: ****, ***, сумата **577.78 (петстотин седемдесет и седем лв. и 78 ст.) лева**, представляващи разноски в производството.

Решението може да се обжалва пред Окръжен съд гр.Ловеч в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Троян: _____